

Poetično bistvo arhitekture

Arhitekturni atelje Medprostor zadržano, a vztrajno plemeniti naše okolje, marsikdo je že (ne)zavedno srečal njihov poseg, intervencijo, prostor, medprostor.

✂ Mateja Panter

Biro so ustanovili arhitekti Rok Žnidaršič, Jerneja Fischer Knap in Samo Mlakar, kasneje so se jim pridružili še Žiga Ravnikar, Dejan Fortuna, Dino Mujić, Katarina Čakš, Teja Gorjup in Aljoša Kotnjek. Za slovenske razmere dokaj velik arhitekturni atelje s sedežem v Ljubljani ima za seboj številne uspešne projekte.

Njihov pristop k načrtovanju je vedno poglobljen in raziskovalen – snovanje kvalitetne arhitekture ni nujno iskanje originalnosti, temveč to (po)ustvarjajo skozi proces dela. Njihovi rezultati so plod delovnih raziskav, rešitve večinoma ne izhajajo iz fiksnih idej, temveč iz konteksta. Rok Žnidaršič: »Prizadevamo si, da bi bili naši izdelki izvirni, a hkrati dovršeno racionalni. Verjamemo v moč izvirne ideje, ki jo rodi premišljena raziskava v procesu načrtovanja. Za nastale ideje si želimo samozavestnih in odločnih, vendar do prostora odgovornih sogovornikov.«

Danes grajeno okolje mnogokrat (in prevečkrat) postaja negativni kontekst, zato v ateljeju Medprostor svojo vlogo razumejo v premislekih kvalitetnih posegov v že urbaniziran prostor. Verjamejo, da imajo naloge s področja prenove in zgostitve obstoječih grajenih okolij prednost pred novimi posegi. Takšno razmišljanje je povsem sodobno, usklajeno z evropskimi premisami in stanjem na našem planetu (trajnostnost, ekološkost, obnovljivi viri energije, krožno gospodarstvo ...). Poleg tega se zavedajo, da prostor sam že je, da ga ne ustvarjajo, ampak ga zamejujejo in iščejo medprostore v kozmosu.

Jerneja Fischer Knap: »K prenovi mestnega in podeželskega okolja pristopamo spoštljivo k obstoječemu, hkrati pa z uporabo najsodobnejših tehnologij vedno izkazujemo trenutek časa nastanka posega. Pri izvedbi je ključen dialog z izvajalci, kjer si prizadevamo za ponovno uporabo, presnavljanje in nadgradnjo tradicionalnih znanj.« V dialogu z zadržano, vendar avtonomno pojavnostjo njihovih posegov v prostor se želijo približati idealu, ki ga v stroki poznamo pod pojmom poetično bistvo arhitekture.

V vseh posegih upoštevajo naravne zakonitosti in dediščino že ustvarjenega, kar omogoča spoznanja, ki nadalje odpirajo aktualne teme ohranjanja tradicionalnih znanj in obrti, lokalnih virov in postopkov ter estetskih in holističnih stremeljenj. Na takšnem temelju izdelane rešitve presegajo vprašanja ekonomike in racionalnosti arhitekturne zasnove. Za svoje delo so v preteklih letih prejeli Plečnikovo nagrado, nagrado zlati svinčnik, jubilejno priznanje Maksa Fabianija, v letošnjem letu pa jih je prijetno presenetila nagrada german design award winner za prenovno domačije Vrločnik.

Nekateri izmed njihovih projektov so: prenova domačije Vrločnik v Matkovem kotu, enodružinska hiša Hribljane, OŠ in vrtec Cerklje ob Krki, spomenik žrtvam vseh vojn, spomenik Fabianiju in Njegošu v Ljubljani, spomenik Prešernu v Podgorici, prenova Gosposvetske in Dalmatinove ulice v Ljubljani, Tomanov park, prenova arkad na Slovenski ...

Obstoječa šola z novo šolsko stavbo in telovadnico © Miran Kambič

Povezava starega in novega objekta šole

Naravna osvetlitev dvovišinskega prostora šole

Z naravnimi materiali oblikovana igralnica

Lani sta bili končani prenova in dozidava osnovne šole in vrtca Cerklje ob Krki. Šolsko poslopje ima v kraju pomembno vlogo, saj se je okrog njega sčasoma oblikoval center naselja z vrtcem, trgovino in pošto. Šola skupaj z vrtcem predstavlja edino izobraževalno institucijo kraja in bližnjih naselij. Ker je bila stara šolska stavba iz časov Avstro-Ogrske močno dotrajana, je bil razpisan natečaj za nov objekt. V ateljeju Medprostor so se zavedali, da postavitev novih stavb šole in vrtca v tako majhnem naselju pomeni poseg, ki odločilno definira in ureja strukturo širšega prostora. Obenem so objekte načrtovali tako, da so kvalitetne krajinske poglede ohranili.

Staro šolo, kot eno najbolj prepoznavnih stavb v naselju, so ohranili v

celoti in jo očistili kasnejših neprimernih posegov in prizidav. Vanjo so umeščeni javni programi, dostopni tudi zunanjim obiskovalcem, kot so ambulanta, administracija šole in vrtca ter knjižnica. Šolski program je umeščen v nov, sodobno opremljen in standardom primeren objekt.

Novo stavbo ob obstoječem objektu so razporejene tako, da s svojo kompozicijo ustvarjajo dvorišča, ki nakazujejo tudi vhode v posamezne sklope šole in vrtca. Posebna pozornost je posvečena oblikovanju osvetlitve učilnic, ki je zasnovana kot sistem dveh različnih vrst okenskih odprtin: vrhnje, senčeno in na fasado pomaknjeno okno je v očišču stoječe osebe in je namenjeno dovajanju svetlobe v učilnico, drugo, nižje, v notranjost zamaknjeno okno pa je

postavljeno v očišče sedečega in mu omogoča neovirane poglede proti Gorjancem. Dodatna naravna osvetlitev prihaja prek posebej za šolo oblikovanih strešnih svetlobnikov, ki osvetlujejo centralni hodnik in dvovišinski prostor šole.

Učilnice prve triade so umeščene v pritličje šole in skupaj s stavbo vrtca oklepajo malo igrišče, namenjeno učencem prve triade, medtem ko so učilnice za drugo in tretjo triado v celoti umeščene v nadstropje.

Vrtec je samostojna enota, ki je fizično in pomensko ločena od šole. Tako kot učilnice šole so tudi vse igralnice usmerjene na jug in se prek teras povezujejo z ograjenim igriščem. Po zunanjih površinah šole in vrtca je speljana tudi učna pot proti Krki, ki objekte še bolj poveže z okolico. ✕